

Voda v krajině

“Návrat ke kořenům”

LeaderFEST Náchod 18. 6. 2015

Ing. Tomáš Havlíček
ATELIER FONTES s.r.o.

Návrat ke kořenům?

Ke kterým?

- 1000 let ?
- 100 let ?
- 60 let ?

Co řešíme?

1. Tekoucí vody: řeky a potoky
2. Stojaté vody: nádrže, rybníky, mokřady, tůně
3. Půda: eroze, zadržení vody, oživení
4. Struktura krajiny

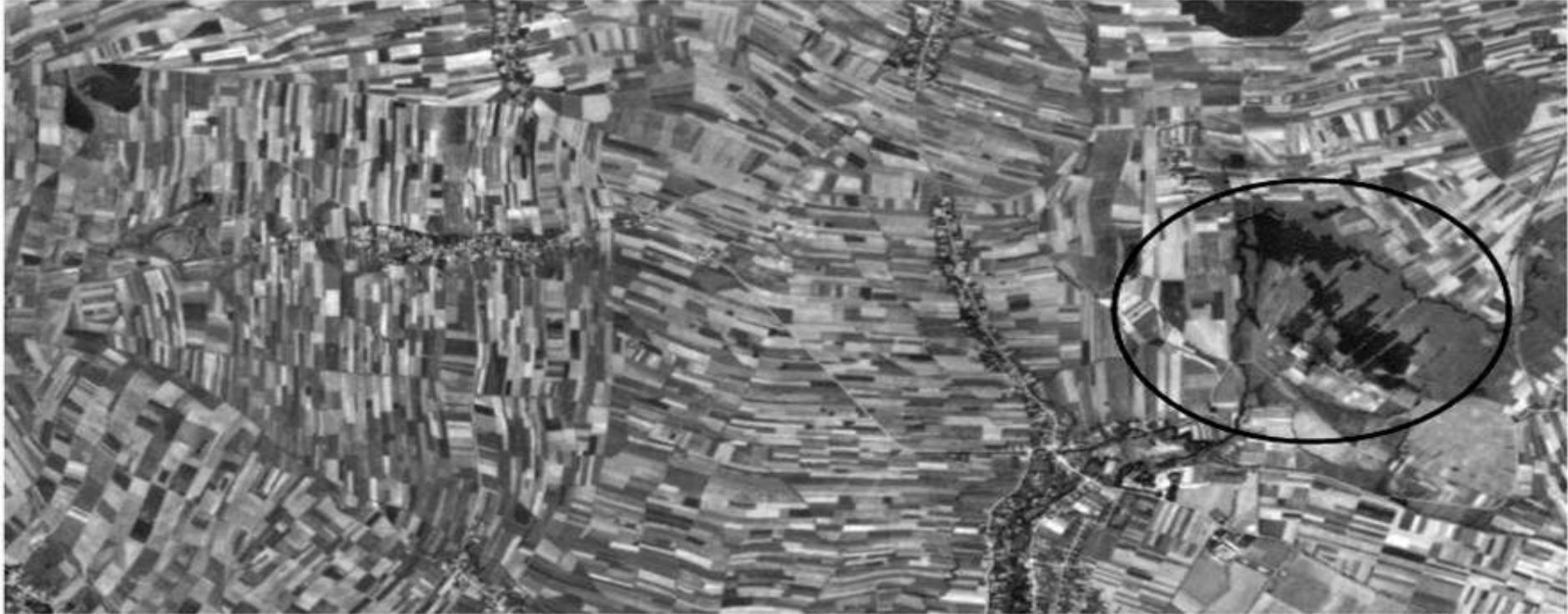

Kořeny ?

Jsou fuč. Není kam se vracet.

No dobře, ne vše je fuč.

Ale je toho málo, čeho se můžeme chytat.

Už nikdy se nevrátíme do původních krajinných struktur
a nové nemáme (?) definované.

Přetáhli jsme strunu – my všichni (uživatelé krajiny).

Něco je špatně.

Moudrost našich předků? A naše paměť?

Problémy – důsledky

1. Povodně a jejich sourozenec sucho.
2. Znehodnocení půdní úrodnosti a schopnosti půd jímat vodu.
3. Eroze půdy (vodní, větrná).
4. Horší obyvatelnost krajiny.
5. Horší prostupnost krajiny.
6. Snížení (bio)diverzity.
7. ...

Výzvy – hledáme nová řešení!!!

Co Američan nazve „výzvou“, Čech označí přiléhavěji.

Výzvou je řešení problémů a hledání nových kořenů:

1. Systémová dlouhodobá řešení = politika EU, ČR, ... (no – uvidíme?!)
2. Řešení „tady a teď“ (plíživě jsme pokazili, „plíživě“ napravujeme)

Co dělat?

Tady a teď:

- Přemýšlet o tom.
- Využívat existujících nástrojů, které máme k dispozici (zákony, dotace, ...).
- Realizovat proveditelná opatření.
- ...

Překážky – co brání snadným řešením

- Vlastnické vztahy
- Fixovaná infrastruktura (komunikace, inženýrské sítě)
- Naše (ne)znalosti a (ne)dovednosti
- Nastavené systémy (dotace do zemědělství, rozdělení kompetencí, ...)
- Sobectví lidí, hodnotová orientace, způsob myšlení
- Komplikovanost a složitost systémů a vztahů
- Mnohé jiné

Některé z nich jsou změnitelné jen dlouhodobě, jestli vůbec – není cesty zpět – musíme hledat nové cesty, způsoby řešení.

Přístup – co je potřeba

1. Diferencovanější přístup k vodním tokům v zástavbě a mimo ni. Dejme prostor řekám!
2. Diferencovanější přístup k zemědělskému hospodaření. Dotace zemědělcům na správu krajiny a ne na produkci kukuřice.
3. Státní program na zlepšení stavu půdy - chybí.
4. Komplexní přístup – konkrétní opatření.
5. Multifunkční řešení – PPO, rekreace, příroda (veřejný zájem), ...
6. Vyvážená hospodárnost.
7. A mnoho jiného.

„Hráči“

- Obce, občané
- Nevládky od ekologů k myslivcům (i protichůdné názory)
- Vlastníci pozemků
- Uživatelé pozemků - zemědělci (lesníci)
- Správci toků
- Státní správa (SPÚ, ministerstva, ...)

Typy opatření

- Přírodě blízká i technická PPO: úpravy v zástavbě, vystěhování nevhodné zástavby, poldry, rozlivy do nezastavěných niv, ...
- Opatření do půdy: zmenšení polí, cesty, liniová opatření, zatravnění, snížení zátěže, oživení, ...
- Revitalizace koryt toků: pestřejší morfologie, migrační prostupnost, ...
- Voda v ploše povodí: mokřady, tůně, ...
- Liniové prvky: cesty, větrolamy, meze, ...
- Územní systém ekologické stability
- ...

Postup

- Pustit se do toho
- Záměr
- Vlastnická či obdobná práva
- Projekt
- Dotace
- Realizace
- Dotažení
- Užívání, péče

Kde na to vzít peníze

Operační program životní prostředí (OPŽP) – např.:

- 1.3.1 Zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv, zlepšení přirozených rozlivů
- 1.3.2 Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich další využití namísto urychleného odvádění kanalizací do toků
- 1.3.3 Obnovení, výstavba a rekonstrukce, případně modernizace vodních děl sloužící povodňové ochraně
- 1.4.1 Analýza odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření

Kde na to vzít peníze

Operační program životní prostředí (OPŽP) – např.:

- 4.2. Péče o vzácné druhy a cenná stanoviště (včetně osvěty)
- 4.3.1 Zprůchodnění migračních bariér pro živočichy a opatření k omezování úmrtnosti ž. spojené s rozvojem infrastruktury
- 4.3.2 Vytváření, regenerace či posílení funkčnosti krajinných prvků a struktur
- 4.3.3. Revitalizace a podpora samovolné renaturace vodních toků a niv, obnova ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů
- 4.3.4 Zlepšování struktury lesů
- 4.3.5 Realizace přírodě blízkých opatření vyplývajících z komplexních studií cílených na zpomalení povrchového odtoku vody, protierozní ochranu a adaptaci na změnu klimatu

Kde na to vzít peníze

Operační program životní prostředí (OPŽP) – např.:

- 4.4.1 Revitalizace funkčních ploch a prvků sídelní zeleně

Kdo vám pomůže ?

No přece vy sami a snad i my:

Děkuji za
pozornost.

